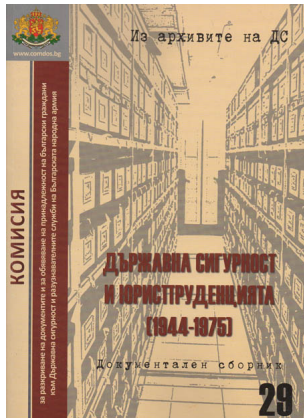

Държавна сигурност срещу юристите

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Май 2016 19:39

Тази неделя в [електронната библиотека](http://desebg.com) на **desebg.com** представям документалния сборник **„Държавна сигурност и юриспруденцията 1944-1975”**, чиято [премиера се състоя неотдавна в Софийския университет „Св. Климент Охридски”](#).

Издание излиза под №29 от поредицата „Из архивите на ДС” и е част от изследователската програма на Комисията по досиетата за 2015 г.

Книжното тяло съдържа общо 194 фототипно отпечатани документи, а разширеното електронно издание – 316.

Тези архиви разкрива дейността на Държавна сигурност, насочена срещу видни представители на юридическата мисъл в България след Деветосептемврийския преврат през 1944 г. и установяването на тоталитарния комунистически режим.

За разлика от повечето сборници, издадени до момента от Комисията, този се отличава с факта, че в основата си съдържа конкретни данни срещу над 20 прависти.

Те са отделени в първата част на документалното издание и са разположени на около 300 страници.

Страници, изпълнени с факти за месомелачката, пред която минават тези по-известни представители на юридическата мисъл в страната от времето на съветската окупация до утвърждаването на тоталитарното управление на БКП или през смъртни присъди на „народния съд“, през лагерите и изселванията до следенето и разработването им от Държавна сигурност.

Във въведението на сборника съставителите му от Комисията по досиетата са отбелязали, че периодът, който обхваща документите е 1944-1975 г.

И ако началната година не буди въпроси, то 1975 г. е очертана като крайна година, защото в средата на 70-те години видните юристи, оцелели от съдебните преследвания, лагери и административни репресии вече са на пределна възраст, оттеглили са се от активна дейност и не представляват интерес за ДС.

„Проследявайки хронологично дейността на комунистическите тайни служби по отношение на юридическата гилдия, прави впечатление, че в началото те съсредоточават своя интерес главно към изтъкнати държавници и обществено популярни личности със значим принос към правната мисъл“, отбелязват съставителите във въведението към документалното издание.

Един поглед към личностите, за които са публикувани документи на ДС, разкрива този обхват:

- Александър Гиргинов, министър на вътрешните работи, адвокат, депутат – осъден от „народния съд“, интерниран и накрая въдворен в лагера „Белене“ където умира през 1953 г.;
- Александър Огнянов, министър на правосъдието, председател на Софийския адвокатски съвет – воден на отчет от ДС;
- Ангел Ангелов, професор по право в Софийския университет – воден на отчет от ДС;
- Асен Аврамов, адвокат, председател на студентското дружество „Вардар“, напуснал страната след 9 септември 1944 г. – разработван от ДС;
- Борис Вазов, адвокат, брат на писателя Иван Вазов – воден на отчет от ДС като „върл противник“ на ОФ властта;
- Венелин Ганев, виден юрист, академик, регент (1944-1946) – принудително

Държавна сигурност срещу юристите

Написано от Христо Христов
Неделя, 15 Май 2016 19:39

изселен, въдворен в лагера „Ножарево”, разработван от ДС;

- Владимир Кутиков, професор по право в Софийския университет, легационен секретар в легацията в Париж – разработван от ДС;
- Владимир Аврамов – главен прокурор във Върховния касационен съд – интерниран и въдворен в ТВО, наблюдаван от ДС;
- Иван Апостолов, зам.-прокурор при Софийския областен съд, професор в Юридическия факултет на Софийския университет – воден на отчет от ДС;
- Константин Кацаров, професор в Юридическия факултет на Софийския университет – арестуван и осъден;
- Любен Диков, професор в Юридическия факултет на Софийския университет и негов ректор, редовен член на БАН – осъден от „народния съд”, изселен и въдворен в ТВО;
- Петко Венедиков, професор в Юридическия факултет на Софийския университет и негов декан – уволнен от университета;
- Петко Стайнов, дипломат, министър, народен представител, академик и професор в Юридическия факултет на Софийския университет – разработван от ДС.

Следват още няколко имена на видни юристи от различни поколения, някои от които като проф. Живков Сталев стават свидетели на краха на комунистическия режим и заемат важни държавни постове след 10 ноември 1989 г.

Във втората част на сборника са обособени документи от служебния архив, които разкриват отношението на ДС към адвокатурата и онези нейни представители, които по време на комунистическия режим не са определени като благонадеждни от режима.

Тези документи хвърлят светлина за преследването на адвокатите не само в столицата, но в различни градове в страната.

Както и останалите документални сборници и този се разпространява безплатно от Комисията по досиетата или електронните му варианти могат да бъдат изтеглени от сайта на comdos.bg.

„Държавна сигурност и юриспруденцията 1944-1975”, издание на Комисията по досиетата, 2015 г., 460 страници.